

**РОЗУМІННЯ СМISЛУ ПРОМОВ І ТЕКСТІВ.
ЛОГІЧНА МОДЕЛЬ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ТЕКСТУ
UNDERSTANDING THE MEANING OF SPEECHES AND TEXTS.
LOGICAL MODEL FOR INTERPRETING THE TEXT**

Абрамович І., гр. СП-61

Ахмед К.Ф., гр. СП-61

Стрижак Я., гр. СП-61

Ключові слова: розуміння смислу, логічна модель, промова, текст.

Key words: understanding, meaning, speeches, texts.

Проблема розуміння недостатньо розроблена у лінгвістиці, тому що досить тривалий час це питання розроблялося та вивчалось тільки у галузі філософії та психології. Але сьогодні інтерес до процесу розуміння та інтерпретації тексту почав зростати. Цьому сприяє суспільний інтерес до обґрунтування цілісної теорії розуміння, яка дозволила б розробляти відповідне програмне забезпечення, стандартизувати процедуру розуміння, розподілити тексти за рівнем складності, щоб зробити їх доступними у сприйнятті для різного кола читачів, тощо.

Розглядаючи дану проблему, не можливо ігнорувати філософські надбання у цьому напрямку, бо як нами вже було зазначено саме філософія є першою з наук досліджуючих розуміння. Науковою основою теорій розуміння у таких галузях знань як психологія, когнітологія, психолінгвістика, лінгвопсихологія є герменевтична концепція. Згідно цій концепції розуміння починається з пояснення якихось готових думок і сформованих понять, щоб потім зіставити їх із суттю самих речей. При розумінні тексту головним завданням його читача є не співставлення свого розуміння із авторським, а саме пізнання смислу тексту (Г. Гадамер, Е. Гуссерль, В. Дільтей, П. Рікьор, З. Фройд, Ф. де Сосюр) [1].

Д. Юм колись вважав, що думаючи про золоту гору, ми просто складаємо дві відповідні ідеї – “золото” і “гора” [2].

Якщо розглядати з боку логіки під час читання та інтерпретації певного тексту людиною інколи також виникають парадокси. Наприклад: а) людина прочитавши текст не зрозуміла його смислу, але зробила для себе інший висновок із нього; б) навіть не прочитавши текст особа створила для себе завчасно негативну оцінку на нього.

Логіко-семантична та герменевтивна модель інтерпретації текстів і осягання їх розуміння встановлює загальний алгоритм інтерпретаторської діяльності суб'єктів, котрі читають й осмислюють різні тексти. Загальним для різних за змістом текстів є інформація, що міститься в тексті, мова, якою зображена інформація, система знання. Різні тексти мають різне смислове навантаження і відповідне розуміння цих текстів. Особливо важкими для засвоєння та розуміння вважаються сучасні наукові тексти, через велику кількість наукових термінів і формалізовану мову. Розуміння смислу наукових текстів передбачає розуміння смислу наукових термінів, що означає експлікацію термінів, тобто надання їм точного смислу й адекватного використання в певному контексті. У суб'єкта, який читає науковий текст, виникає проблема логічного структурування тексту з метою виявити нову інформацію про об'єкт дослідження певної науки, знайти в тексті проблему, ідею, гіпотезу, сформульовану автором тексту, яку він намагався донести до своїх читачів [3].

Отже, розуміння тексту в наш час є важливою здатністю людини, спрямованою на точність, адекватність, автентичність відтворення тексту як чогось цілісного. Ця здатність розуміти зміст певного тексту не у всіх людей однаково розвинена. Розуміння одного і той самого тексту може зайняти у різних людей різну кількість часу. Наприклад: а) суб'єкт відразу зрозумів те, що він прочитав; б) суб'єкт спочатку не зрозумів, а потім, прочитавши декілька разів, зрозумів; в) суб'єкт узагалі не зрозумів того, що він прочитав. Що

стосується текстів – вони потребують розроблення конкретнішої герменевтичної та логіко-семантичної моделі з метою їх розуміння [4].

Розуміння як проблема означає: "Як досягти розуміння того, що осягаєш власним розумом?". Для цього були розроблені спеціальні методи. До методів визначення смислу текстів з метою їх розуміння належать:

1. Структурування тексту на: "ціле - частина". Воно може бути формальним і змістовним. Змістовне означає виокремлення мовних форм (слів, речень), побудованих за правилами граматики та логічних форм мислення (поняття, висловлювання, умовивід), встановлення концептів, тобто ідей, на підставі яких твориться текст як дещо цілісне (системне). Формальне структурування означає виокремлення певних частин тексту та наявності в ньому формальних вимог до його побудови тощо.

2. Методи, спрямовані на визначення кількості смислів певних термінів у тексті.

3. Логічні методи визначення значення істинності висловлювань.

4. Методи актуалізації тексту в контексті його практичного використання.

References: This article discusses the problems of concepts, which are aimed at a detailed consideration of theories of understanding the meaning of the meaning of speeches and texts. The reasons for which a fairly large interest was obtained in the process of understanding and interpreting the text were analyzed. The necessity to study these phenomena, as well as to use the knowledge in practice, is revealed.

Список використаних джерел:

1. Алимуратов О.А. Значение, смысл, концепт и интенциональность (Система корреляций) : дис. на соискание уч. степени докт. филол. наук: спец. 10. 02. 19 – «Теория языка» / О.А. Алимуратов. – Ставрополь, 2004. – 544 с.
2. Карамишева Н.В. - Логіка: теоретична і прикладна: навч. посібн. для ВНЗ. – Київ: Знання, 2011. – 414 с.

3. Розуміння смислу промов і текстів: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу:
http://pidruchniki.com/1931071040360/logika/rozuminnya_smislu_promov_textiv